

Monatová, Lili

[Čapková, Dagmar. Předškolní výchova v díle J.A. Komenského, jeho předchůdců a pokračovatelů]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. I, Řada pedagogicko-psychologická. 1969, vol. 18, iss. 14, pp. 114-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/112529>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

studie; z nich klade na první místo výzkum vývoje nadaných dětí, prováděný v letech 1921 až 1946 na Stanfordské universitě kolektivem pracovníků za vedení Lewise M. Termána.

V krátké zprávě nelze naznačit bohatství podnětů, které se autorovi podařilo soustředit v této knize, založené na dlouhodobých výzkumných zkušenostech i na důkladné znalosti americké literatury z této oblasti. Prostý sloh, logická vyříbenost a poutavost studie svědčí o tom, že doporučované zásady pro zpracování vědecké práce vztahuje autor v plné míře i na svou práci vlastní. Na takto široce a systematicky koncipovanou knihu o pedagogickém výzkumu budeme v české pedagogice pravděpodobně ještě nějakou dobu čekat.

Vladimír Jůva

Dagmar Čapková, *Předškolní výchova v díle J. A. Komenského, jeho předchůdců a pokračovatelů*, SPN, Praha, 1968, 273 stran.

Ve své studii řeší autorka vývoj názorů na předškolní výchovu a praktických pokusů o její uskutečnění v různých historických údobích se zvláštním zaměřením na dílo Jana Amosa Komenského, jeho předchůdců a pokračovatelů.

Kniha je rozčleněna do sedmi kapitol: Úvodní kapitola je věnována zhodnocení významu Komenského, v druhé se pojednává o teorii a praxi výchovy nejmenších dětí před J. A. Komenským, v třetí o pojetí výchovy a vzdělání v pracích Komenského, v čtvrté o základních aspektech, z nichž vycházel při určování obsahu a metod výchovy a vzdělání dětí předškolního věku. V páté kapitole je provedena analýza knihy *Orbis pictus* z hlediska problematiky obsahu a metod výchovy a vzdělání, šestá, nejrozsáhlejší, je zaměřena na působení myšlenek Komenského v jednotlivých etapách vývoje pedagogiky v českých zemích a na Slovensku. Poslední kapitola se zabývá posouzením vlivu Komenského v současném systému výchovy dětí předškolního věku.

Autorka podrobně sledovala v díle Komenského myšlenky týkající se výchovy a vzdělání předškolních dětí, a to v několika rovinách. Zjišťovala jeho vliv na demokratizaci školství, přesně vymezila funkci jeho myšlenek a jejich význam v dobových souvislostech a v ideovém kontextu jeho celého díla. Oceňuje a vyzvedává Komenského předškolní výchovný systém jako celek a jeho sepětí se základní školou. Jeho koncepce kritérií pro vzdělávání a výchovu dětí v předškolním věku je autorkou všestranně zhodnocena a srovnána s dnešním stavem řešení tohoto problému. Toto hodnocení je možno považovat za největší přínos publikace. Je v něm obsaženo vyhodnocení požadavků na vědomosti, dovednosti a návyky, které mají tvořit systém, na výběr a utřídění poznatků podle důležitosti a na vztahy mezi jednotlivými složkami výchovy vzhledem k jejich obsahu.

Konfrontace se současným stavem ukazuje některé základní shody i rozdíly mezi dnešní pedagogikou a systémem, který náš přední myslitel propracoval. Je zajímavé, že právě v oblasti rozumové výchovy, která bývá právem považována za integrální složku v harmonické, všestranné výchově člověka a zejména dorůstajícího pokolení, se dnešní obsahová hlediska překvapivě blíží požadavkům Komenského. V ostatních složkách lze sledovat řadu shod, ale i rozdíly, které jsou historicky podmíněné. Autorka vyzvedává Komenského metodu didaktické redukce, která bývá u současných badatelů zanedbávána.

Publikace je zpracována velmi přehledně, autorka v ní zdařile utřídila rozsáhlý historický i faktický materiál a zhodnotila jej. Teoretický i praktický pedagogicko-didaktický odkaz Jana Amosa Komenského byl a bude stále nově interpretován a uváděn do nových souvislostí a vztahů k současné pedagogice. Způsob, jakým to učinila Dagmar Čapková, je velmi precizní a z metodologického hlediska příkladný.

Lili Monátová

Vladimír Jůva, *Die ästhetische Erziehung der Jugend I*, Spisy University J. E. Purkyně, filosofická fakulta, č. 124, Brno 1967, 135 stran.

Neexistuje mnoho prací, které se zabývají teorií estetické výchovy mládeže. A proto každá studie, která se obrací k této problematice, vzbuzuje pozornost, neboť pomáhá probouzet oprávněné místo výchovné oblasti donedávna značně opomíjené. To platí v plné míře o práci Vladimíra Jůvy. Nevyčerpává samozřejmě veškerou problematiku, ale usiluje o analýzu některých základních otázek estetické výchovy. Studie obsahuje tři díly. První díl je věnován metodologickým otázkám teorie estetické výchovy, druhý přehlíží vývoj této výchovy od antiky až po současnou dobu a závěrečný díl je pojat jako řešení stěžejních otázek moderní koncepce estetické výchovy mládeže.